17/06/2021

250 χρόνια από τον μαρτυρικό θάνατο του θρυλικού επαναστάτη της Κρήτης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

17 Ιουνίου 1771 – 250 χρόνια από τον μαρτυρικό θάνατο του θρυλικού επαναστάτη της Κρήτης, Ιωάννη Δασκαλογιάννη

«Θε μου, και δώσ’ μου φώτιση, καρδιά σαν το καζάνι,
να κάτσω να συλλογιαστώ το Δάσκαλο το Γιάννη,
Θε μου, και δώσ’ μου λογισμό και μπόρεση ν’ αρχίξω,
το Δάσκαλο τον ξακουστό πρικιά να τραγουδήξω,
Θε μου, και δώσ’ μ’ απομονή και νουν εις το κεφάλι,
ν’ αναθιβάλω και να πω και τω Σφακιώ τα βάλη»
Απόσπασμα από το Τραγούδι του Δασκαλογιάννη

Ο Ιωάννης Βλάχος γεννήθηκε στην Ανώπολη Σφακίων, πιθανόν το 1725. Ο πατέρας του έχοντας αποκτήσει χρήματα από το εμπόριο μπόρεσε να τον στείλει για σπουδές στο εξωτερικό. Γι’ αυτό ο Ιωάννης Βλάχος, ως μορφωμένος, απέκτησε το

προσωνύμιο Δασκαλογιάννης, με το οποίο και έμεινε στην ιστορία. Το Φεβρουάριο του 1770, μετά την άφιξη ρωσικών δυνάμεων στη Μάνη, ο Δασκαλογιάννης, που είχε στο μεταξύ συνδεθεί με τους Ορλώφ, έστειλε εκεί μερικές εκατοντάδες Σφακιανούς για βοηθήσουν τους επαναστάτες της Πελοποννήσου.

Λίγο αργότερα, την άνοιξη της ίδιας χρονιάς, ξέσπασε και στα Σφακιά εξέγερση και ο Δασκαλογιάννης τέθηκε επικεφαλής. Συγκεκριμένα τον Απρίλιο του 1770, και αφού προηγουμένως είχαν συγκεντρώσει τρόφιμα και πολεμοφόδια και είχαν οχυρώσει καίρια περάσματα στα βουνά, οι Σφακιανοί έδιωξαν τον εισπράκτορα, που πήγε να εισπράξει τον κεφαλικό φόρο. Στη συνέχεια επιτέθηκαν και σκότωσαν αρκετούς Οθωμανούς που ζούσαν σε πεδινά μέρη της περιοχής και άρπαξαν τις περιουσίες τους, αναγκάζοντας τους υπόλοιπους να ζητήσουν καταφύγιο σε κοντινά φρούρια. Τότε οι πασάδες της Κρήτης, ύστερα από εντολή του σουλτάνου, οργάνωσαν στρατιωτική δύναμη 15.000 ανδρών προκειμένου να χτυπήσουν τους εξεγερμένους. Πριν όμως τα οθωμανικά στρατεύματα ξεκινήσουν τις επιχειρήσεις, στάλθηκαν στους Σφακιανούς δύο κληρικοί προκειμένου να τους πείσουν να καταθέσουν τα όπλα, ο Δασκαλογιάννης όμως απέρριψε την πρόταση.

Οι Οθωμανοί κατάφεραν με τη βοήθεια του πυροβολικού να καταλάβουν καίρια σημεία που κατείχαν οι επαναστάτες και μερικά χωριά, στα οποία προέβησαν σε σφαγές και λεηλασίες. Τότε οι επαναστάτες με τον Δασκαλογιάννη κατέφυγαν στις κορφές των βουνών και σε σημεία όπου ήταν δύσκολο να φτάσουν οι Οθωμανοί και άρχισαν τον κλεφτοπόλεμο. Ο κλεφτοπόλεμος συνεχίστηκε μέχρι το χειμώνα οπότε η κατάσταση έγινε πολύ δύσκολη και για τις δύο πλευρές. Έτσι τον Μάρτιο του 1771 οι Σφακιανοί πρότειναν να σταματήσουν οι συγκρούσεις με την προϋπόθεση ότι θα τους δινόταν αμνηστία.

Η οθωμανική πλευρά δέχθηκε να χορηγήσει αμνηστία αλλά με τους εξής όρους: Να καταβάλλεται πλέον ο κεφαλικός φόρος «κατά κεφαλήν» και όχι όπως μέχρι τότε

«κατ’ αποκοπήν», να απελευθερωθούν οι Οθωμανοί αιχμάλωτοι και να μην χορηγούν πλέον οι Σφακιανοί τρόφιμα στα πολεμικά σκάφη που έπλεαν γύρω από την Κρήτη.

Επίσης, επέβαλαν απαγορεύσεις σχετικά με την ενδυμασία των Σφακιανών, την ανέγερση νέων εκκλησιών και πύργων και αφαίρεσαν τη δικαστική εξουσία από τους κοινοτικούς άρχοντες.

Κυρίως, όμως, απαίτησαν να παραδοθούν, για να τιμωρηθούν οι πρωταίτιοι της εξέγερσης. Έτσι, ο Δασκαλογιάννης παραδόθηκε μαζί με συντρόφους του στους Οθωμανούς στον Χάνδακα και φυλακίστηκε. Λέγεται ότι ο Δασκαλογιάννης παραδόθηκε αφού έλαβε γράμμα από τον αδελφό του, που είχε συλληφθεί από τους Οθωμανούς, στο οποίο τον διαβεβαίωνε για τις προθέσεις του πασά και του έλεγε ότι έπρεπε να πάει στον Χάνδακα. Στις 17 Ιουνίου του 1771 ο Δασκαλογιάννης ή γδάρθηκε ζωντανός ή κρεμάστηκε. Μαζί του εκτελέστηκαν και πολλοί σύντροφοί του.